มหาดไทยสามัญประจำบ้าน

มหาดไทยสามัญประจำบ้าน

คำนำ

ภารกิจหลักของกระทรวงมหาดไทย คือ บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ที่มีความเกี่ยวข้องกับประชาชนทุกระดับในทุกช่วงเวลาของชีวิต การให้บริการประชาชนเป็นหนึ่งในงานที่สำคัญที่ขับเคลื่อนภารกิจหลักของกระทรวงมหาดไทย นางสาวธันยพร สงวนสุข ข้าราชการในโครงการพัฒนานักบริหารการเปลี่ยนแปลงรุ่นใหม่ (นปร.) รุ่นที่ 10 ผู้ซึ่งมาเรียนรู้การปฏิบัติราชการหน่วยงานภาครัฐส่วนกลางภายใต้การสอนงานของผม ได้เห็นถึงปัญหาด้านการเผยแพร่ข้อมูลการให้บริการประชาชน จึงได้เสนอโครงการคู่มือพื้นฐานฉบับพกพาที่ประชาชนควรทราบเมื่อไปติดต่อราชการกับกระทรวงมหาดไทย “มหาดไทยสามัญประจำบ้าน” ขึ้น เพื่อประโยชน์ของประชาชนทั่วไป และสนับสนุนให้ประชาชนทราบถึงการให้บริการของส่วนราชการในกระทรวงมหาดไทย

จากข้อเสนอโครงการดังกล่าว ผมจึงได้แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำคู่มือ “มหาดไทยสามัญประจำบ้าน” เล่มนี้ขึ้น เพื่อประโยชน์ของประชาชนทั่วไปให้ทราบถึงการให้บริการของส่วนราชการในกระทรวงมหาดไทย และสนับสนุนภารกิจของกระทรวงมหาดไทย

ขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ริเริ่มและช่วยดำเนินการจนสำเร็จลุล่วง และหวังว่าคู่มือ “มหาดไทยสามัญประจำบ้าน” จะเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนและพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนของกระทรวงมหาดไทยต่อไป

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

สารบัญ

หัวข้อ **หน้า**

แผนภาพการให้บริการประชาชนของ
กระทรวงมหาดไทยที่ควรรู้ในชีวิตประจำวัน.....1
1. การแจ้งเกิดและรับรองบุตร.....2
1.1 การแจ้งเกิด.....2
1.2 การรับรองบุตร.....3
2. การเปลี่ยนชื่อ – สกุล.....4
3. การเข้ารับการศึกษาในสถานศึกษาท้องถิ่น.....5
4. การขอมีบัตรประจำตัวประชาชน (ครั้งแรก) 6
5. การจดทะเบียนสมรส.....7
6. การย้ายเข้า – ออกจากทะเบียนบ้าน.....9
7. การส่งเสริมอาชีพและเศรษฐกิจฐานราก.....10
7.1 การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ.....10
7.2 โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP).....11
7.3 การจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.).....11
8. ที่อยู่อาศัยและการจัดการที่ดิน.....13
8.1 ที่อยู่อาศัย.....13
8.2 การจัดการที่ดิน.....15
9. เอกสารสิทธิในที่ดิน การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม.....19
10. การขออนุญาตก่อสร้าง.....21

สารบัญ (ต่อ)

หัวข้อ **หน้า**

11. การใช้ประปาและไฟฟ้า.....24
11.1 การขอติดตั้งประปา.....24
11.2 การขอติดตั้งไฟฟ้า.....25
12. การดำรงตำแหน่งผู้นำท้องที่/ท้องถิ่น
และการมีส่วนร่วมของประชาชน.....28
12.1 ผู้นำท้องถิ่น.....28
12.2 ผู้นำท้องที่.....31
13. การขำระภาษีโรงเรือน ที่ดิน และป้าย.....32
14. การช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัย
ในเขตกรุงเทพมหานคร.....34
15. การให้สวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ
ผู้ป่วยเอดส์ และผู้พิการ.....35
15.1 การลงทะเบียนรับเบี้ยความพิการ.....35
15.2 การลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ.....36
15.3 การลงทะเบียนรับการสงเคราะห์ผู้ป่วยเอดส์.....36
16. การทำพินัยกรรม.....38
17. การแจ้งตาย.....40
18. มรดก.....41

มหาดไทยสามัญประจำบ้าน

การให้บริการประชาชนของกระทรวงมหาดไทยที่ควรรู้ในชีวิตประจำวัน

ศูนย์ดำรงธรรม

ประสานช่วยเหลือประชาชน

0 ปี

1. แจ้งเกิดและรับรองบุตร

2. ชื่อและสกุล

3. เข้ารับการศึกษาในสังกัดของ อปท.

4. ขอมีบัตรประชาชนครั้งแรก

5. จดทะเบียนสมรส

6. การย้ายเข้า - ออกจากทะเบียนบ้าน

7. ส่งเสริมอาชีพและเศรษฐกิจฐานราก

8. ที่อยู่อาศัยและที่ดิน

9. เอกสารสิทธิในที่ดิน การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม

10. ขออนุญาตก่อสร้าง

11. ประปาและไฟฟ้า

12. ผู้นำท้องถิ่น/ ท้องที่และการมีส่วนร่วมของประชาชน

13. ชำระภาษีโรงเรือน ที่ดินและป้าย

14. การช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัย

15. สวัสดิการ

16. ทำพินัยกรรม

1. ผู้สูงอายุ
2. ผู้ป่วยเอดส์
3. ผู้พิการ

18. มรดก

17. แจ้งตาย

1. การแจ้งเกิดและรับรองบุตร

1.1 การแจ้งเกิด

เมื่อมีคนเกิด จะต้องมีการทำให้เด็กมีสถานะทางทะเบียนและอยู่ในระบบทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง จึงต้องมีการแจ้งให้นายทะเบียนทราบเพื่อออกหลักฐานทางทะเบียนให้แก่เด็กที่เกิดขึ้น โดยแยกเป็น 2 กรณี คือ

(1) **กรณีมีคนเกิดในบ้าน** ให้เจ้าบ้าน หรือบิดามารดา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้แจ้งต่อนายทะเบียน หรือผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่เกิด ภายใน 15 วัน นับแต่วันเกิด

(2) **กรณีมีคนเกิดนอกบ้าน** ให้บิดา หรือมารดา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้แจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ ที่จะพึงแจ้ง ภายใน 15 วัน นับแต่วันเกิดหรือ ในกรณีจำเป็นไม่อาจแจ้งได้ตามกำหนด ให้แจ้งภายหลัง ได้ แต่ต้องไม่เกิน 30 วัน

เมื่อแจ้งชื่อตัวของเด็กเกิดใหม่ พร้อมกับการแจ้งเกิด แจ้งชื่อสกุล พร้อมทะเบียนบ้านที่จะเพิ่มชื่อเด็ก นายทะเบียนตรวจสอบหลักฐานกับทะเบียนบ้าน และลงรายการในสูติบัตร และเพิ่มชื่อเด็กในทะเบียนบ้าน ปัจจุบัน โรงพยาบาลจะเป็นผู้แจ้งเกิดให้ แล้วจึงค่อยแจ้งชื่อเข้าทะเบียนบ้าน และรับรองบุตรด้วยตนเองต่อไป

หน่วยงานที่ให้บริการ:
สำนักทะเบียนท้องถิ่น/อำเภอ/เขต
รายละเอียดเพิ่มเติม:
สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง
โทร. 0 2791 7213, 7233

1.2 การรับรองบุตร

การจดทะเบียนรับรองบุตรเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้บุตรนอกสมรสเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของบิดา เนื่องจากบุตรที่เกิดจากบิดา และมารดาไม่ได้จดทะเบียนสมรสกันจะเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของมารดาเท่านั้น

การดำเนินการเพื่อจดทะเบียนรับรองบุตร สามารถดำเนินการหลักได้โดย

(1) ให้บิดาไปยื่นคำร้องขอจดทะเบียนรับรองบุตร ต่อนายทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียน ณ ที่ว่าการอำเภอ หรือสำนักงานเขต กรณีที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

(2) เด็กและมารดาของเด็กต้องให้ความยินยอมในการจดทะเบียนรับรองบุตรด้วย การจดทะเบียนรับรองบุตรจะต้องได้รับความยินยอมจากทั้งมารดา และตัวเด็กด้วยพร้อมกัน ถ้าเด็กหรือมารดาเด็กคนใดคนหนึ่งไม่ให้ความยินยอมในการจดทะเบียนรับรองบุตร หรือไม่อาจให้ความยินยอมได้ เช่น เด็กยังเล็กเกินไปที่จะให้ความยินยอมให้บิดาจดทะเบียนรับรองบุตร หรือมารดาเด็กตาย เป็นต้น กรณีนี้การจดทะเบียนรับรองบุตรนั้นจะต้องมีคำพิพากษาของศาลเสียก่อนจึงจะนำคำพิพากษาไปจดทะเบียนรับรองบุตรได้

(3) ต้องใช้พยานบุคคลจำนวน 2 คน

หน่วยงานที่ให้บริการ:
สำนักทะเบียนอำเภอ/เขต
รายละเอียดเพิ่มเติม:
สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง
โทร. 0 2791 7213, 7233

2. การเปลี่ยนชื่อ – สกุล

ในกรณีที่บุคคลใดมีความประสงค์ที่จะเปลี่ยนชื่อสกุลจะต้องพิจารณาหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง คือ ต้องไม่พ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับพระปรมาภิไธย พระนามของพระราชินี ไม่พ้องหรือมุ่งให้คล้ายกับราชทินนาม เว้นแต่เป็นราชทินนามของตน ของบุพการี หรือผู้สืบสันดาน ไม่ซ้ำกับชื่อสกุลพระราชทานของพระมหากษัตริย์ หรือชื่อสกุลที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว ไม่มีคำหรือความหมายหยาบคาย มีพยัญชนะไม่เกิน 10 พยัญชนะ เว้นแต่กรณีเป็นราชทินนาม ผู้ที่ไม่ได้รับพระราชทานชื่อสกุล ห้ามใช้คำว่า " ณ " นำหน้าชื่อสกุล

การดำเนินการขอจดทะเบียนชื่อสกุล ผู้ขอยื่นคำขอตามแบบต่อนายทะเบียนท้องที่ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน เมื่อผ่านการตรวจสอบหลักฐานเอกสารแล้ว นายทะเบียนท้องที่จะออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนชื่อสกุล (แบบ ช.2) ให้เป็นหลักฐานและเรียกเก็บค่าธรรมเนียม 100 บาท และเมื่อได้รับหนังสือสำคัญแล้ว ให้ผู้ขอนำหนังสือสำคัญดังกล่าวไปขอแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน และหลักฐานอื่น ๆ ให้ถูกต้อง และขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน

หน่วยงานที่ให้บริการ:
สำนักทะเบียนอำเภอ/เขต
รายละเอียดเพิ่มเติม:
สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง
โทร. 0 2791 7213, 7233

3. การเข้ารับการศึกษาในสถานศึกษาที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

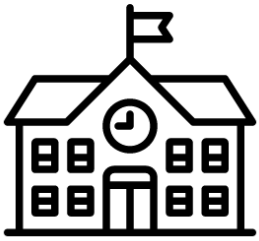

ก่อนประถมศึกษา

มัธยมศึกษาปีที่ 4

ประถมศึกษาปีที่ 1

มัธยมศึกษาปีที่ 1

สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) รับนักเรียนเข้าศึกษาใน 4 ระดับ ได้แก่ ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งสถานศึกษาสังกัด อปท. และ อปท. จะประกาศรายละเอียดการรับสมัครนักเรียนระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เมษายน และจะมีหนังสือแจ้งให้ผู้ปกครองทราบรายชื่อเด็กที่อยู่ในเขตพื้นที่บริการที่มีอายุถึงเกณฑ์การศึกษาในแต่ละระดับภายในเดือนพฤษภาคม ก่อนปีการศึกษาที่เด็กจะเข้าเรียน 1 ปี

หากกรณีมีเด็กมาสมัครไม่เต็มจำนวนที่กำหนด สามารถพิจารณารับเด็กนอกพื้นที่บริการได้ หากกรณีเด็กมาสมัครเรียนเกินกว่าจำนวนที่กำหนด จะต้องใช้วิธีจับฉลาก หรือวัดความสามารถด้านวิชาการตามความเหมาะสม

หน่วยงานที่ให้บริการ:

สถานศึกษาสังกัด อปท. และ อปท.

รายละเอียดเพิ่มเติม:

กองประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น

โทร. 0 2241 9021 - 3

4. การขอมีบัตรประจำตัวประชาชน (ครั้งแรก)

ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่เจ็ดปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนด 60 วันนับแต่วันที่มีอายุครบเจ็ดปีบริบูรณ์ หรือนับแต่วันที่ได้สัญชาติไทย หรือได้กลับคืนสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ หรือนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ได้สัญชาติไทย หรือนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร หรือนับแต่วันที่พ้นสภาพจากการได้รับการยกเว้น แล้วแต่กรณี หากพ้นกำหนดจะมีโทษปรับไม่เกิน 100 บาท

บัตรประจำตัวประชาชนเป็นเอกสารที่ออกให้สำหรับคนไทย เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการแสดงตน เพื่อพิสูจน์และยืนยันบุคคลในการติดต่อราชการ การขอรับบริการหรือสวัสดิการต่าง ๆ จากหน่วยงานรัฐ รวมถึงใช้ประกอบการทำธุรกิจต่าง ๆ และการทำนิติกรรม

กรณีการขอหรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชนใหม่เนื่องจาก

1. บัตรเดิมหมดอายุ
2. บัตรสูญหาย หรือถูกทำลาย
3. บัตรชำรุดในสาระสำคัญ
4. แก้ไขชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุล
5. เปลี่ยนคำนำหน้านามจาก "เด็กชาย" เป็น "นาย" และจาก "เด็กหญิง" เป็น "นางสาว”

หน่วยงานที่ให้บริการ:
สำนักทะเบียนท้องถิ่น/อำเภอ/เขต
รายละเอียดเพิ่มเติม:
สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง
โทร. 0 2791 7213, 7233

5. การจดทะเบียนสมรส

คุณสมบัติของผู้ที่จะจดทะเบียนสมรส

อายุไม่ต่ำกว่า 17 ปีบริบูรณ์ และต้องนำบิดา มารดา หรือผู้ปกครองมาให้ความยินยอมด้วย กรณีอายุต่ำกว่า 17 ปี จะต้องได้รับอนุญาตจากศาลให้ทำทำการสมรสได้
<u>ผู้ที่มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปสามารถดำเนินการได้เอง</u>

ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือไร้ความสามารถ

ไม่เป็นพี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมแต่บิดามารดา
ไม่เป็นคู่สมรสของบุคคลอื่น
ผู้รับบุตรบุญธรรมจะสมรสกับบุตรบุญธรรมไม่ได้

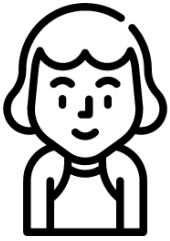

หญิงหม้ายจะสมรสใหม่ เมื่อการสมรสครั้งก่อนได้สิ้นสุดไปแล้วไม่น้อยกว่า 310 วัน เว้นแต่ คลอดบุตรแล้วในระหว่างนั้น หรือสมรสกับคู่สมรสเดิม หรือมีใบรับรองแพทย์ว่าไม่ได้ตั้งครรภ์ หรือศาลมีคำสั่งให้สมรสได้

- การจดทะเบียนสมรส สามารถยื่นคำร้องขอจดทะเบียนได้ทุกแห่ง โดยไม่ต้องคำนึงถึงภูมิลำเนาของคู่สมรส
- พยานบุคคลจำนวน 2 คน
- การจดทะเบียนสมรสนอกสำนักทะเบียน ต้องเสียค่าธรรมเนียม 200 บาท พร้อมจัดยานพาหนะรับ-ส่ง นายทะเบียน
- คู่สมรสจะได้ใบสำคัญการสมรสฝ่ายละหนึ่งฉบับ

หน่วยงานที่ให้บริการ:
สำนักทะเบียนอำเภอ/เขต
รายละเอียดเพิ่มเติม:
สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง
โทร. 0 2791 7213, 7233

6. การย้ายเข้า – ออก จากทะเบียนบ้าน

การแจ้งย้ายเข้า

เมื่อมีผู้ย้ายที่อยู่เข้าอยู่ในบ้าน ให้เจ้าบ้านแจ้งการย้ายเข้าภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ย้ายเข้าอยู่ในบ้าน หากไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท

การแจ้งย้ายออก

เมื่อผู้อยู่ในบ้านย้ายที่อยู่จากบ้าน ให้เจ้าบ้านแจ้งการย้ายออกภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ผู้อยู่ในบ้านย้ายออก หากไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท

การแจ้งย้ายปลายทาง

การแจ้งการย้ายที่อยู่โดยผู้ขอแจ้งย้ายสามารถไปขอแจ้งย้ายออกและขอแจ้งย้ายเข้าต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่ไปอยู่ใหม่ โดยไม่ต้องเดินทางกลับไปขอแจ้งย้ายออก ณ สำนักทะเบียนเดิมที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านจากทะเบียนบ้าน

เจ้าของบ้าน ผู้ที่ย้ายที่อยู่ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย สามารถทำหน้าที่เจ้าบ้านเพื่อย้ายชื่อเข้า – ออก ได้ <u>กรณีย้ายเข้า</u> หากเจ้าบ้านไม่สามารถไปดำเนินการแจ้งย้ายได้ จะต้องมีหนังสือยินยอมให้แจ้งย้ายเข้าของเจ้าบ้านที่จะเข้าอยู่ใหม่ <u>กรณีย้ายออก</u> เมื่อนายทะเบียนตรวจสอบหลักฐานและรายการบุคคลที่จะย้ายออกลงรายการในใบแจ้งการย้ายที่อยู่ และจำหน่ายรายการบุคคลที่ย้ายออกในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้าน (ฉบับเจ้าบ้าน) แล้ว จะประทับคำว่า "ย้าย" สีน้ำเงินไว้หน้ารายการ ฯ และระบุว่าย้ายไปที่ใด

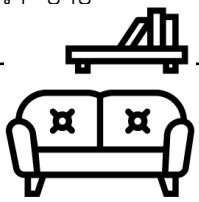

หน่วยงานที่ให้บริการ:

สำนักทะเบียนอำเภอ/เขต

รายละเอียดเพิ่มเติม:

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง โทร. 0 2791 7213, 7233

7. การส่งเสริมอาชีพและเศรษฐกิจฐานราก

หนึ่งในภารกิจของกระทรวงมหาดไทยโดยกรมการพัฒนาชุมชนที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในช่วงวัยทำงาน คือ การส่งเสริมเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ ให้เกิดศักยภาพ มีความเข้มแข็ง ลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน ตลอดจนการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ประชาชน ทั้งในระดับบุคคล ระดับหมู่บ้าน และระดับชุมชน โดยโครงการที่สำคัญขณะนี้ ได้แก่

1
พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก และประชารัฐ

2
โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)

3
การจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

7.1 การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ

การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากโดยใช้กลไกประชารัฐ คือ การสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ เอกชน วิชาการ ประชาสังคม และประชาชน ในรูปแบบการจัดตั้งวิสาหกิจเพื่อสังคม โดยมีเป้าหมายคือการสร้างรายได้ให้ชุมชนและประชาชนมีความสุข ภายใต้ 3 กลุ่มงาน ได้แก่ เกษตร แปรรูป (OTOP/ SMEs) และท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยกรม ฯ มีภารกิจในการสนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินงาน และเป็นหน่วยงานรับรองการเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคม ซึ่งประชาชนสามารถยื่นคำขอรับการรับรอง ณ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ณ ที่ตั้งบริษัท หรือ กรมการพัฒนาชุมชน

7.2 โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)

โครงการมุ่งสร้างอาชีพเพื่อให้เกิดรายได้ อันนำไปสู่ความอยู่ดีกินดีของประชาชน เป็นการนำทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ ก่อให้เกิดเป็นอาชีพ โดยผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่นจะมีเอกลักษณ์และคุณภาพที่ดี กรมฯ มีภารกิจในการสนับสนุนส่งเสริม ทั้งด้านการบริหารจัดการและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ รวมไปถึงต่อยอดการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ให้แก่ประชาชน ตลอดจนสนับสนุนช่องทางการตลาดให้สินค้าทั้งในท้องถิ่น จังหวัด ประเทศ บนเครื่องบิน และระดับนานาชาติ โดยประชาชนสามารถไปลงทะเบียนเป็นผู้ประกอบการ OTOP ได้ที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ หรือสำนักงานเขตในกรุงเทพมหานคร

7.3 การจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

การจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน หรือ จปฐ. ซึ่งเป็นข้อมูลที่แสดงถึงตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของคนไทยที่พึงประสงค์ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลกลางของประเทศที่ใช้วัดคุณภาพชีวิตของคนไทยทุกครัวเรือน ทำให้สามารถประเมินผลการพัฒนาที่ผ่านมา และวิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์ของชุมชนในอนาคต เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นฐานข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชน ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals : SDGs)

ซึ่งข้อมูลจะถูกนำไปใช้โดยหน่วยงานและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตั้งแต่ระดับครัวเรือน หมู่บ้าน/ชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัดและส่วนกลาง นำไปสู่การวางแผนการพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่น การจัดสวัสดิการ ตลอดจนกิจกรรมการพัฒนาอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ นอกจากนี้ ประชาชนยังสามารถทราบข้อมูลของตนเองว่า ในขณะนี้คุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัว รวมทั้งหมู่บ้าน/ชุมชนอยู่ในระดับใด มีปัญหาที่จะต้องแก้ไขในเรื่องใดบ้าง เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ครอบครัวและสังคมอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อมูล จปฐ. จะถูกจัดเก็บโดยผู้นำชุมชน หัวหน้าคุ้ม หรืออาสาสมัคร ด้วยความสนับสนุนของคณะทำงานบริหารจัดเก็บข้อมูลระดับตำบล และองค์กรปกครองสวนท้องถิ่น โดยกรมการพัฒนาชุมชนเป็นผู้สนับสนุนการจัดเก็บ รวบรวม ตรวจสอบ ประมวลผลข้อมูล และเผยแพร่ข้อมูล โดยเน้นการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นจริงบนหลักคิดที่ว่า “ร่วมพัฒนาประเทศไทย ร่วมให้ข้อมูล จปฐ.ที่เป็นจริง”

หน่วยงานที่ให้บริการ:

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด/อำเภอ

รายละเอียดเพิ่มเติม:

กองแผนงาน กรมการพัฒนาชุมชน

โทร. 0 2141 6234, 6237

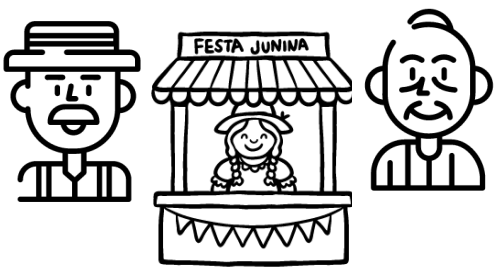

8. ที่อยู่อาศัยและที่ดิน

8.1 ที่อยู่อาศัย

1. การแจ้งทำหน้าที่เป็นเจ้าบ้าน

เจ้าบ้าน คือ ผู้ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครองบ้านในฐานะเป็นเจ้าของ (เจ้าของกรรมสิทธิ์) ผู้เช่า หรือในฐานะอื่นใดก็ตาม

2. การขอเลขที่บ้าน

“บ้าน” หมายถึง โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างสำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัยซึ่งมีเจ้าบ้านครอบครอง และให้หมายความรวมถึงแพ หรือเรือซึ่งจอดเป็นประจำและใช้เป็นที่อยู่ประจำ หรือสถานที่ หรือยานพาหนะซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยประจำได้ด้วย

ทะเบียนบ้าน คือ ทะเบียนบ้านที่นายทะเบียนออกให้บ้านแต่ละหลัง กำหนดให้มีเลขประจำบ้าน (เลขที่บ้าน) ซึ่งปลูกสร้างโดยได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร หรือมีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินที่ปลูกสร้างอาคาร

การขอเลขที่บ้านเมื่อมีการปลูกสร้างบ้าน เจ้าบ้านจะต้องแจ้งขอเลขที่บ้านต่อกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านเพื่อออกใบรับแจ้งเกี่ยวกับบ้าน (ท.ร.9) สำหรับนำไปประกอบการยื่นคำร้องขอเลขที่บ้านและสมุดทะเบียนบ้านต่อนายทะเบียน โดยต้องยื่นคำร้องต่อนายภายใน 15 วัน นับแต่วันที่สร้างเสร็จ

เมื่อนายทะเบียนรับคำร้องพร้อมหลักฐานของผู้แจ้งครบถ้วนแล้ว จะต้องตรวจสอบว่าบ้านที่ขอเลขที่นั้น มีลักษณะเป็นโรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างที่สามารถใช้เป็นที่อยู่อาศัยเป็นประจำ (มีสภาพคงทนถาวร) หรือไม่ ถ้าถูกต้องกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน หรือนายทะเบียน จะกำหนดเลขที่บ้านให้แก่ผู้แจ้งภายใน 7 วัน (กรณีบ้านปลูก

อยู่ในเขตเทศบาล) หรือภายใน 30 วัน (กรณีบ้านปลูกอยู่นอกเขตเทศบาล)

- กรณีสิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่บนที่ดินของผู้อื่น ต้องมีหนังสือยินยอมให้ปลูกสร้างบ้านบนที่ดินนั้นของเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินนั้น

3. การแจ้ง หรือถอนบ้าน หรือบ้านถูกทำลาย

ผู้ที่มีความประสงค์จะแจ้งการรื้อบ้าน หรือถอนบ้าน หรือแจ้งบ้านถูกทำงาน จะต้องดำเนินการแจ้งภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้มีการรื้อบ้าน

4. การแก้ไขรายการบ้าน กรณีรายการบ้านผิดไปจากข้อเท็จจริงหรือบ้านเลขที่ซ้ำกัน

ทุกบ้านมีเลขประจำบ้าน โดยบ้านหลังหนึ่งให้กำหนดบ้านเลขที่เพียงเลขหมายเดียว ดังนั้น หากรายการบ้านผิดไป หรือบ้านเลขที่ซ้ำกับเลขที่บ้านของผู้อื่น ต้องดำเนินการแจ้งด้วย

หน่วยงานที่ให้บริการ:
สำนักทะเบียนท้องถิ่น/อำเภอ/เขต
รายละเอียดเพิ่มเติม:
สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง
โทร. 0 2791 7213, 7233

8.2 การจัดการที่ดิน

1. การรังวัดสอบเขต แบ่งแยก รวมโฉนดที่ดิน หรือตรวจสอบเนื้อที่ แบ่งแยก รวมหนังสือรับรองการทำประโยชน์

การสอบเขต คือ การขอให้รังวัดตรวจสอบแนวเขตโฉนดที่ดิน หรือตรวจสอบเนื้อที่ตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เพื่อให้ทราบที่ตั้งแนวเขตที่ดินและจำนวนเนื่อที่ของที่ดินตามที่ได้ครอบครองอยู่จริง เพราะบางที แนวเขตโฉนดที่ดินหรือเนื้อที่ตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์อาจไม่เหมือนกับแนวเขตและจำนวนเนื้อที่จริง

การแบ่งแยก คือ การรังวัดแบ่งแยกที่ดินและขอออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเป็นอีกแปลงหนึ่งหรือหลายแปลงต่างหาก

การรวมโฉนด หรือการรวมหนังสือรับรองการทำประโยชน์ คือ การรังวัดรวมที่ดินจำนวนตั้งแต่สองแปลงขึ้นไปให้มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเป็นแปลงเดียวกัน

หน่วยงานที่ให้บริการ:
สำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา/ส่วนแยก/สำนักงานที่ดินอำเภอ
รายละเอียดเพิ่มเติม:
สำนักมาตรฐานการทะเบียน กรมที่ดิน โทร. 0 2141 15763 - 4

ขั้นตอนดำเนินการการรังวัดสอบเขต แบ่งแยก รวมโฉนดที่ดิน หรือ ตรวจสอบเนื้อที่ แบ่งแยก รวมหนังสือรับรองการทำประโยชน์

1. ยื่นคำขอ

1. ยื่นคำขอตรวจสอบเอกสารและสารบบที่ดิน และหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน
2. รับคำขอ
3. ประเมินค่าใช้จ่าย และชำระค่าธรรมเนียม
4. นัดทำรังวัด (ระยะเวลาตั้งแต่ 15 – 1,000 วัน)

2. รอการรังวัด

1. เจ้าหน้าที่ค้นหาชื่อและที่อยู่เจ้าของที่ดินข้างเคียง
2. จัดทำหนังสือแจ้งเจ้าของที่ดินข้างเคียง
3. ค้นหาหลักฐานแผนที่

3. ทำรังวัด

1. ช่างรังวัดออกไปทำการรังวัดและรายงานผลการรังวัด
2. อาจมีกรณีต้องส่งหนังสือแจ้งหรือสอบถามเจ้าของที่ดินข้างเคียง หรือสอบถามที่อยู่จากนายทะเบียนท้องที่
3. กรณีส่งหนังสือแจ้งหรือสอบถาม จะต้องปิดประกาศแจ้ง และรอผลสอบถามด้วย

4. เรียกผู้ขอ

1. เจ้าหน้าที่แจ้งผู้ขอ
2. จัดทำคำขอแบ่งแยก/ สัญญา/ บันทึกข้อตกลง

5. จดทะเบียน

1. ยื่นหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินและตรวจสอบ (ถ้ามี)
2. แก้ทะเบียน/ หมายเลขหลักเขต/ เครื่องหมายที่ดินในหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน
3. เจ้าพนักงานที่ดินตรวจสอบเรื่อง เรียกผู้ขอสอบสวนก่อนจดทะเบียน และลงนามจดทะเบียน

2. การออกโฉนดที่ดิน

การออกโฉนดที่ดินเฉพาะราย หมายถึง การออกโฉนดที่ดินที่ผู้มีสิทธิในที่ดินประสงค์จะขอออกโฉนดที่ดินเป็นการเฉพาะรายต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสาขา ที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ และต้องเป็นที่ดินที่มีลักษณะเป็นที่ดินที่พึงจะออกโฉนดที่ดินได้ตามกฎหมาย นอกจากนี้ ยังต้องเป็นบริเวณที่ดินที่สร้างระวางแผนที่เพื่อการออกโฉนดที่ดินไว้แล้วหรือยังไม่มีระวางแผนที่เพื่อการออกโฉนดที่ดินแต่บริเวณนั้นมีเส้นโรงงานหมุดหลักฐานแผนที่หนาแน่นเพียงพอที่จะสร้างระวางแผนที่ก่อนการออกโฉนดที่ดินได้ในบริเวณนอกจากนี้ให้ออกเป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์

ดังนั้น การขอออกโฉนดที่ดินจึงต้องมีระวางแผนที่เพื่อให้ทราบตำแหน่งที่ตั้งของที่ดิน ซึ่งในการออกโฉนดที่ดินจะต้องให้ผู้ขอชี้ตำแหน่งที่ดินแปลงที่จะขอออกโฉนดที่ดินในระวางแผนที่ เรียกว่า “ชี้ระวางแผนที่” การขอออกโฉนดที่ดินเฉพาะราย ผู้ขอจะต้องยื่นคำขอชี้ระวางแผนที่ และต้องนำหนังสือแจ้งเจ้าของข้างเคียงไปส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ และจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรังวัดทั้งหมด

หน่วยงานที่ให้บริการ:
สำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา/ส่วนแยก/สำนักงานที่ดินอำเภอ
รายละเอียดเพิ่มเติม:
สำนักมาตรฐานการออกหนังสือสำคัญ กรมที่ดิน
โทร 0 2503 3960, 0 2503 2110 - 9

ขั้นตอนดำเนินการออกโฉนดที่ดิน

1. ยื่นคำขอ

1. ยื่นคำขอตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารหลักฐานสอบสวน
2. ชำระค่าธรรมเนียม
3. นัดทำรังวัด (ระยะเวลาตั้งแต่ 15 – 1,000 วัน)

2. รอการรังวัด

1. เจ้าหน้าที่ค้นหาหลักฐานที่ดินและแผนที่
2. จัดทำหนังสือแจ้งเจ้าของที่ดินข้างเคียง

3. ทำรังวัด

1. ช่างรังวัดออกไปทำการรังวัดและรายงานผลการรังวัด
2. อาจมีกรณีต้องส่งหนังสือแจ้งหรือสอบถามเจ้าของที่ดินข้างเคียง หรือสอบถามที่อยู่จากนายทะเบียนท้องที่

4. ตรวจสอบ

1. ตรวจสอบความถูกต้องเสนอเจ้าหนักงานที่ดิน และเจ้าพนักงานที่ดินสั่งการและถอนเงินค่าใช้จ่ายในการรังวัด
2. นำเรื่องส่งฝ่ายทะเบียน
3. อาจมีกรณีที่ต้องรอผลการสอบถามจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรณีที่ต้องดำเนินการอ่านแปลตีความภาพถ่ายทางอากาศ

4. เรียกผู้ขอ

1. เมื่อจัดทำหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินแล้วจึงให้เจ้าพนักงานที่ดินลงนาม
2. จัดทำหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน
3. เจ้าหน้าที่แจ้งผู้ขอ

5. จดทะเบียน

1. เจ้าพนักงานที่ดินพิจารณาลงนามในหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน
2. ผู้ขอชำระค่าธรรมเนียม
3. แจกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้ผู้ขอ

9. เอกสารสิทธิในที่ดิน การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม

การขายอสังหาริมทรัพย์

การซื้อขาย คือ สัญญาซึ่งผู้ขายได้โอนกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินให้แก่ผู้ซื้อ และผู้ซื้อได้ตกลงว่าจะใช้ราคาทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ขาย

การจำนองอสังหาริมทรัพย์

การจำนอง คือ สัญญาซึ่งผู้จำนองเอาทรัพย์สินตราไว้แก่ผู้รับจำนอง เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ โดยไม่ต้องส่งมอบตัวทรัพย์นั้นให้แก่ผู้รับจำนอง

การเช่าอสังหาริมทรัพย์

การเช่า คือ สัญญาซึ่งผู้ให้เช่าตกลงให้ผู้เช่าได้ใช้หรือรับประโยชน์ในทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่ง ชั่วระยะเวลาอันมีจำกัด และผู้เช่าตกลงให้ค่าเช่าเพื่อการนั้น

ขั้นตอนการดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม

1. กรณีไม่ต้องมีการประกาศ

- ตรวจสอบเอกหลักฐาน/สารบบที่ดิน และหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน หรือกรรมสิทธิ์ห้องชุด แล้วจึงรับคำขอ สอบสวนคู่กรณี ตรวจอายัด ทำสัญญา หรือบันทึกข้อตกลง และคู่กรณีลงนามในสัญญา หรือบันทึกข้อตกลง

- ประเมินราคาทุนทรัพย์ คำนวณค่าใช้จ่าย และผู้ขอชำระค่าธรรมเนียม

- เจ้าพนักงานที่ดินตรวจสอบเรื่อง และเรียกคู่กรณีสอบสวน แล้วจึงลงนามจดทะเบียน หรือบันทึกข้อตกลงในหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน หรือหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุด โดยคู่กรณีลงนามด้วย และแจกให้ผู้ขอพร้อมสัญญา

2. กรณีมีการประกาศก่อนจดทะเบียน

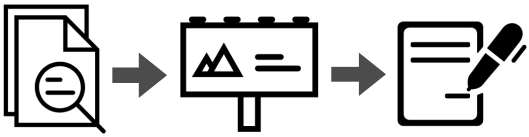

วันยื่นคำขอ ติดประกาศ 30 วัน วันจดทะเบียน

- **วันยื่นคำขอ**

เมื่อตรวจเอกสารหลักฐาน/สารบบที่ดิน และหนังสือรับรองการทำประโยชน์แล้ว ผู้ขอชำระค่าธรรมเนียมคำขอและค่าประกาศ หลังจากนั้นจึงจัดทำประกาศ และเสนอเจ้าพนักงานที่ดินลงนามประกาศ

- **ติดประกาศ 30 วัน**

พนักงานเจ้าหน้าที่ปิดตามสถานที่ที่กฎหมายกำหนด การนับระยะเวลาประกาศนั้น ให้เริ่มนับตั้งแต่วันปิดประกาศฉบับสุดท้าย เมื่อครบกำหนดแล้วไม่มีผู้โต้แย้งคัดค้าน จะมีหนังสือแจ้งผู้ขอให้มาดำเนินการเพื่อจดทะเบียน โดยแจ้งภายใน 5 วัน นับแต่วันประกาศครบกำหนด

- **วันจดทะเบียน**

เมื่อตรวจสอบหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน หรือหลักฐานการเป็นเจ้าของสิ่งปลูกสร้างแล้ว เจ้าพนักงานที่ดินจะพิจารณาสั่งจดทะเบียนทำสัญญา หรือบันทึกข้อตกลง แล้วจึงประเมินราคาทุนทรัพย์คำนวณค่าใช้จ่ายเพื่อให้ผู้ขอชำระค่าธรรมเนียม หลังจากนั้น เจ้าพนักงานที่ดินจะตรวจสอบเรื่อง และลงนามจดทะเบียนในหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินหรือสมุดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์

หน่วยงานที่ให้บริการ:

สำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา/ส่วนแยก/สำนักงานที่ดินอำเภอ

รายละเอียดเพิ่มเติม:

สำนักมาตรฐานการทะเบียน กรมที่ดิน โทร. 0 2141 15763 - 4

10. ขออนุญาตก่อสร้าง 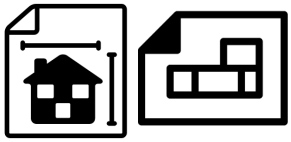

ที่ดินที่เราถืออยู่นั้น สามารถทำอะไรได้บ้าง?

เมื่อมีที่ดินอยู่แล้วและต้องการสร้างอะไรซักอย่าง หรือหากต้องการลงทุนซื้อที่ดิน ลงทุนก่อสร้างอาคารเพื่อประกอบธุรกิจ แล้วต้องการจะเลือกทำเลซื้อที่ดิน จะต้องไปตรวจสอบแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน หรือผังสี จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดในเขตพื้นที่ของที่ดินซึ่งต้องการตรวจสอบ หรือสำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร ก่อนว่า ผังเมืองรวมของพื้นที่นั้นกำหนดให้ที่ดินที่เราครอบครองอยู่ หรือที่ดินแปลงที่เราสนใจจะลงทุนนั้น สามารถทำกิจกรรมอะไรได้ มีเงื่อนไขอย่างไร และตรงกับแผนที่เราวางไว้หรือไม่

ตัวอย่าง หากต้องการสร้างห้างสรรพสินค้าที่มีพื้นที่ 6,000 ตารางเมตร บนที่ดินที่ถูกกำหนดไว้เป็นสีส้ม ซึ่งสีส้มตามแผนผังสีของเมืองนั้น ๆ กำหนดให้เป็นที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง ไม่อนุญาตให้สร้างอาคารพาณิชยกรรมที่พื้นที่เกิน 5,000 ตารางเมตร เราก็จะสามารถสร้างห้างสรรพสินค้าได้เพียง 5,000 ตารางเมตร นอกจากตรวจสอบกับผังสีแล้ว เราจำเป็นต้องตรวจสอบกับผังถนน (แผนผังโครงการคมนาคมและขนส่ง) และแผนผังอื่น ๆ ที่มีในผังเมือง ว่ามีถนน หรือโครงสร้างพื้นฐานระบบอื่น ๆ เกี่ยวข้องกับแปลงที่ดินที่เราสนใจจะลงทุน หรือที่ดินที่เราถืออยู่หรือไม่

เมื่อตรวจสอบกับผังเมืองรวมในเขตที่แปลงที่ดินที่จะก่อสร้างอาคารตั้งอยู่แล้ว พบว่าสามารถทำได้โดยไม่ขัดกับกฎหมาย ก็มาถึงขั้นตอนการออกแบบเพื่อก่อสร้างอาคาร ซึ่งจะต้องขออนุญาตก่อสร้าง รวมไปถึงการดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารที่เข้าเกณฑ์ตามที่กฎหมายควบคุมอาคารกำหนดไว้ เจ้าของอาคารหรือผู้ออกแบบ

จะต้องศึกษากฎหมายควบคุมอาคารที่เกี่ยวข้องว่ามีข้อกำหนดอย่างไรบ้าง เช่น การกำหนดระยะถอนร่นของอาคารประเภทต่าง ๆ ความสูงของอาคาร รูปแบบ และสีสันของอาคาร เป็นต้น

รู้หรือไม่?

เมื่อมีการวางผังเมืองรวม ณ ท้องที่ใด จะมีการปิดประกาศเพื่อแจ้งให้ประชาชนได้ทราบว่าจะมีการวางแผนและจัดทำผังเมือง ณ ท้องที่นั้น ประชาชนในท้องที่ควรมีส่วนร่วมในการดำเนินการโดยการให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองในระหว่างการวางผัง เมื่อวางผังเมืองรวมฉบับร่างเบื้องต้นเสร็จแล้ว ก็จะมีการปิดประกาศเพื่อเชิญชวนให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็น ให้ข้อมูลเพิ่มเติม รวมถึงสามารถยื่นคำร้องเพื่อขอเปลี่ยนหรือค้านผังเมืองรวมฉบับร่างได้ หากมีความเห็นที่ต่างไป

การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร

การก่อสร้างจะต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น (มาตรา 21 ตาม พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522) โดยเจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องตรวจพิจารณาและออกใบอนุญาต หรือมีหนังสือแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบ สำหรับกรณีที่จะก่อสร้างโดยไม่ยื่นคำขอรับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก็สามารถทำได้ โดยการแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น (มาตรา 39 ทวิ ตาม พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522) เมื่อผู้แจ้งได้แจ้งแล้ว เจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องออกใบรับแจ้งให้เพื่อเป็นหลักฐาน

การขออนุญาตก่อสร้างดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร

การก่อสร้างดัดแปลงหรือเคลื่อนย้ายอาคาร (มาตรา 21) จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นเช่นเดียวกันกับการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร และสามารถก่อสร้างดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารได้โดยไม่ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาต แต่ใช้การแจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ เมื่อผู้แจ้งได้ดำเนินการแจ้งแล้วเจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องออกใบรับแจ้งตามแบบเพื่อเป็นหลักฐานการแจ้ง

ในส่วนของการรื้อถอนอาคาร (ตามมาตรา 22) ที่มีความสูงเกิน 15 เมตร ซึ่งอยู่ห่างจากอาคารอื่นหรือที่สาธารณะน้อยกว่าความสูงของอาคาร และอาคารที่อยู่ห่างจากอาคารอื่นหรือที่สาธารณะน้อยกว่า 2 เมตรต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น และสามารถรื้อถอนอาคารได้โดยไม่ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาต แต่ใช้การแจ้งพนักงานท้องถิ่นได้

การขอต่ออายุใบอนุญาตก่อสร้างดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร

การจะก่อสร้างดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคาร (ตามมาตรา 21) และการขออนุญาตรื้อถอนอาคาร (ตามมาตรา 22) นั้น จะสามารถทำได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต ถ้าผู้ได้รับใบอนุญาตประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตจะต้องยื่นคำขอต่อใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ และเมื่อได้ยื่นคำขอดังกล่าวแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปจนกว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะไม่สั่งอนุญาตให้ต่อใบอนุญาตนั้น

หน่วยงานที่ให้บริการ:
ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
รายละเอียดเพิ่มเติม:
สำนักควบคุมและตรวจสอบอาคาร กรมโยธาธิการและผังเมือง
โทร. 0 2299 4321

11. การใช้ประปาและไฟฟ้า

11.1 การขอติดตั้งประปา

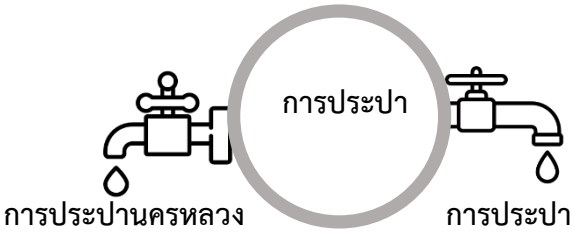

การขอติดตั้งประปา

การติดตั้งประปาสำหรับที่พักอาศัยทั่วไปจะนิยมใช้ขนาดมาตรที่มีเส้นผ่านศูนย์กลาง ½ นิ้ว หรือขนาดที่ใหญ่ขึ้นมา คือ ¾ นิ้ว คือมีท่อกลางหลักแล้วจึงลดค่อยใช้ท่อลด หรือข้อต่อ

ค่าใช้จ่ายแรกเริ่มสำหรับการขอติดตั้ง

การประปา	ขนาดมาตรวัดน้ำเส้นผ่านศูนย์กลาง (นิ้ว)	ค่าใช้จ่ายในการติดตั้งประปาใหม่ไม่รวมเงินประกัน (บาท)
นครหลวง	1/2	5,000
	3/4	6,000
ส่วนภูมิภาค	1/2	3,600
	3/4	4,700

ข้อมูลเพิ่มเติม	**ข้อมูลเพิ่มเติม**
การประปานครหลวง	การประปาส่วนภูมิภาค
Call Center โทร. 1125	Call Center โทร. 1662

ช่องทางการชำระเงินค่าประปาที่แนะนำ	
การประปานครหลวง	**การประปาภูมิภาค**
1. ชำระที่สำนักงานบริการการประปานครหลวง 2. ชำระที่ตัวแทนชำระเงิน 3. หักบัญชีธนาคาร 4. หักบัญชีบัตรเครดิต 5. ชำระผ่านระบบโทรศัพท์	1. ชำระที่สำนักงานบริการการประปาส่วนภูมิภาค 2. หักบัญชีเงินฝากธนาคาร 3. ผ่านตัวแทนชำระค่าประปา (เฉพาะใบแจ้งหนี้ที่มีบาร์โค้ดเท่านั้น) 4. ชำระผ่านตู้ ATM (เฉพาะตู้) 5. ผ่านเคาน์เตอร์ธนาคาร 6. ผ่าน Application มือถือ (APP Wallet BY TRUEMONEY, APP AirPay และ App EasyBill) 7. ผ่านช่องทางรับชำระค่าน้ำเคลื่อนที่ (Moving Service)
หากเกินกำหนดชำระและถูกระงับการจ่ายน้ำ ชำระภายใน 15 วัน ที่การประปานครหลวง หรือที่ตัวแทนชำระเงิน โดยอัตราค่าธรรมเนียมงดการใช้น้ำชั่วคราว 107 บาท พร้อมค่าบริการเชื่อมข้อมูล 15 บาท	**หากเกินกำหนดชำระและถูกระงับการจ่ายน้ำ** ชำระที่การประปาส่วนภูมิภาคสาขาที่สังกัดเท่านั้น โดยอัตราค่าธรรมเนียมขอจบมาตรวัดน้ำสำหรับมาตรวัดน้ำขนาดที่ติดตั้งในครัวเรือนทั่วไป (เส้นผ่านศูนย์กลาง 1/2 นิ้ว) คือ 321 บาท

11.2 การขอติดตั้งไฟฟ้า

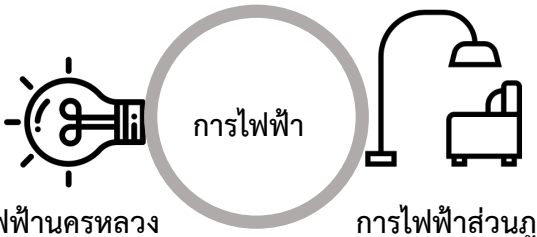

การขอใช้ไฟฟ้าสำหรับที่อยู่อาศัย

(1) <u>เขตนครหลวง</u>

การขอใช้ไฟฟ้านั้นมีหลายขนาดขึ้นอยู่กับความต้องการใช้ไฟฟ้า ผู้ขอใช้ไฟฟ้าสำหรับที่อยู่อาศัยมักจะขอใช้ไฟฟ้าขนาดไม่เกิน 15(45) แอมแปร์ 1 เฟส 2 สาย ซึ่งแต่เดิม ผู้ขอใช้ไฟฟ้าสำหรับที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่จะขอใช้ไฟฟ้าขนาดต่ำสุด คือ 5(15) แอมแปร์ 1 เฟส 2 สาย ซึ่งหากต้องเปิดแอร์ตลอดคืนจำนวน 2 เครื่องแล้ว ไฟฟ้าขนาด 5(15) จะไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ไฟฟ้า

(2) <u>ส่วนภูมิภาค</u>

การขอใช้ไฟฟ้าในเขตภูมิภาค ผู้ขอใช้ไฟฟ้าสำหรับที่อยู่อาศัยทั่วไปจะขอใช้ไฟฟ้าด้วยมิเตอร์แรงต่ำขนาด 5(15) แอมป์ ถึง 30(100) แอมป์ ชนิด 1 เฟส และ 3 เฟส

ค่าใช้จ่ายแรกเริ่มสำหรับการขอติดตั้ง

การไฟฟ้า	ขนาดมิเตอร์ไฟฟ้า	ค่าใช้จ่ายในการติดตั้งไฟฟ้าใหม่ ไม่รวมเงินประกัน (บาท)
นครหลวง	5(15) แอมป์	2,080
	15(45) แอมป์ 1 เฟส 2 สาย	4,550
ส่วนภูมิภาค	15(15) แอมป์ 1 เฟส	728
	15(45) แอมป์ 1 เฟส	4,621.5

ข้อมูลเพิ่มเติม การไฟฟ้านครหลวง Call Center โทร.1130	ข้อมูลเพิ่มเติม การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค Call Center โทร. 1129

ช่องทางการชำระค่าไฟฟ้าที่แนะนำ	
การไฟฟ้านครหลวง	**การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค**
1. ชำระที่ทำการการไฟฟ้านครหลวงและสาขาย่อย 2. ชำระที่เคาน์เตอร์ตัวแทนรับชำระค่าไฟฟ้า 3. หักบัญชีเงินฝากธนาคาร 4. หักบัญชีบัตรเครดิต 5. ชำระผ่านตู้ ATM 6. ชำระผ่านทาง Internet - Mobile Banking 7. ชำระผ่านระบบโทรศัพท์ตอบรับอัตโนมัติ (IVR) 8. ชำระผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่	1. ชำระที่ทำการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและสาขาย่อย 2. ผ่านตัวแทนเก็บเงินที่ได้รับแต่งตั้งจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 3. ชำระที่เคาน์เตอร์ตัวแทนรับชำระค่าไฟฟ้าที่มีสัญลักษณ์ 4. หักบัญชีเงินฝากธนาคาร 5. หักบัญชีบัตรเครดิต 6. ชำระผ่านทาง Internet Banking 7. ชำระผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่
หากเกินกำหนดชำระและถูกระงับการจ่ายไฟ สามารถชำระค่าไฟฟ้าได้เหมือนการชำระค่าไฟฟ้าปกติ แต่สามารถดำเนินการได้ในเวลาราชการเท่านั้น และต้องเสียค่าต่อไฟ 40 บาท	**หากเกินกำหนดชำระและถูกระงับการจ่ายไฟ** สามารถชำระค่าไฟฟ้าได้ ณ ที่ทำการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในพื้นที่ หรือจุดบริการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเท่านั้น และต้องเสียค่าต่อไฟ 107 บาท

12. การดำรงตำแหน่งผู้นำท้องถิ่น/ท้องที่และการมีส่วนร่วมของประชาชน

12.1 ผู้นำท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นมีหลักการสำคัญ คือ การกระจายอำนาจให้ราษฎรมีอำนาจในการปกครองตนเองด้วยการเลือกผู้บริหารและสมาชิกสภาเข้าไปตัดสินใจบริหารแทนตน ดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จึงมีอำนาจในตัวเองทั้งในการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติ มีอำนาจอิสระตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ การปกครองส่วนท้องถิ่นแบ่งเป็น 5 รูปแบบด้วยกันคือ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาล (แบ่งเป็น 3 ระดับคือ เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

ประชาชนทั่วไปจึงสามารถมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นได้ทั้งการเลือกตั้งและการสมัครรับเลือกตั้ง

คุณสมบัติเบื้องต้นของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งต้องมีสัญชาติไทยโดยการเกิด หรือได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวันเลือกตั้ง โดยสามารถไปตรวจสอบรายชื่อจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ที่ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ ที่ว่าการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน เขตชุมชน หรือที่เลือกตั้ง ก่อนการเลือกตั้ง 20 วัน

คุณสมบัติเบื้องต้นของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ต้องมีสัญชาติไทยโดยการเกิด และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขต อปท. ที่สมัคร ไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง หรือได้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือภาษีบำรุงท้องที่ให้กับ อปท. นั้น ติดต่อกันเป็นเวลา 3 ปี นับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้ง

1. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

อายุ: ไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

การศึกษา: ไม่ได้กำหนด

2. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

อายุ: ไม่ต่ำกว่า 30 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

การศึกษา: สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

3. สมาชิกสภาเทศบาล

อายุ: ไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

การศึกษา: ไม่ได้กำหนด

4. นายกเทศมนตรี

อายุ: ไม่ต่ำกว่า 30 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

การศึกษา: สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

5. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

อายุ: ไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

การศึกษา: ไม่ได้กำหนด

6. ผู้สมัครนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

อายุ: ไม่ต่ำกว่า 30 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

การศึกษา: สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

ทำไมเราจึงควรไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ?

การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนในระบอบประชาธิปไตย เราต้องไปใช้สิทธิลงคะแนนในการเลือกตั้งเพื่อเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ ปกป้องผลประโยชน์ และดูแลทุกข์สุขของเรา การเลือกผู้แทนของประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็เพื่อให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งไปทำหน้าที่ต่าง ๆ แทนเรานั้นเอง

การเสียสิทธิทางการเมืองหากไม่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

สิทธิยื่นคำร้องคัดค้าน

1. การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น
2. การเลือกกำนันและผู้ใหญ่บ้าน

สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

1. การรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น
2. การรับเลือกเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้าน

สิทธิเข้าชื่อร้องเรียน

1. การขอให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่น
2. การขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

12.2 ผู้นำท้องที่

การมีส่วนร่วมในการปกครองท้องที่ในระดับหมู่บ้านสามารถทำได้ด้วยการสมัครเป็นผู้ใหญ่บ้าน และการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน

คุณสมบัติเบื้องต้นของผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน

ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านต้องมีสัญชาติไทย มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือก และมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำ และมีชื่อในทะเบียนบ้านในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือนจนถึงวันเลือก

คุณสมบัติเบื้องต้นของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน

ผู้มีสิทธิรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องมีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำ และมีชื่อในทะเบียนบ้านในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี จนถึงวันเลือก มีอาชีพ และไม่ได้เป็นสมาชิก/ผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ วิสาหกิจ และ อปท. หรือลูกจ้างประจำของเอกชน

อายุ: ไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์ ในวันรับเลือก

การศึกษา: มีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับ

13. ชำระภาษีโรงเรือน ที่ดิน และป้าย

13.1 การชำระภาษีป้าย

อปท. มีหน้าที่ในการรับชำระภาษีป้ายแสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือเครื่องหมาย ที่ใช้เพื่อประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่น หรือโฆษณาการค้า หรือกิจการอื่นเพื่อหารายได้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- ✓ เจ้าของป้ายยื่นแบบแสดงรายการภาษีภายในเดือน มีนาคม
- ✓ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบแบบแสดงรายการภาษีป้ายและแจ้งการประเมินภาษีป้ายให้ทราบ ภายใน 30 วัน
- ✓ ชำระภาษีทันที หรือภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน
- ✓ กรณีที่ผู้รับประเมินไม่พอใจการประเมิน สามารถอุทธรณ์ได้ภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันรับแจ้ง เพื่อให้ ผู้บริหาร อปท. ชี้ขาดและแจ้งผู้เสียภาษีทราบในเวลา 30 วันนับตั้งแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์

13.2 การชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีหน้าที่ในการรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน ซึ่งเป็นภาษีที่จัดเก็บจากโรงเรือนกับที่ดิน ซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนนั้น ๆ และสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ กับที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับสิ่งปลูกสร้างนั้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

โรงเรือน หมายถึง บ้าน ตึกแถว ร้านค้า สำนักงาน ธนาคาร โรงแรม โรงภาพยนตร์ โรงเรียน อพาร์ทเม้นท์ฯลฯ
สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ หมายถึง ท่าเรือ สะพาน อ่างเก็บน้ำ คานเรือ ซึ่งมีลักษณะการก่อสร้าง ติดกับที่ดินเป็นการถาวร
ที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ หมายถึง ที่ดิน ซึ่งปลูกโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ และบริเวณต่อเนื่องกัน ซึ่งตามปกติใช้ไปด้วยกันกับโรงเรือน

- ✓ เจ้าของทรัพย์สินยื่นแบบแสดงรายการภาษีภายในเดือน กุมภาพันธ์
- ✓ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบแบบแสดงรายการทรัพย์สินและแจ้งการประเมินภาษีให้ทราบ ภายใน 30 วัน
- ✓ ชำระภาษีทันที หรือภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน
- ✓ กรณีที่ผู้รับประเมินไม่พอใจการประเมิน สามารถอุทธรณ์ได้ภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันรับแจ้ง เพื่อให้ ผู้บริหาร อปท. ชี้ขาดและแจ้งผู้เสียภาษีทราบในเวลา 60 วันนับตั้งแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์

หน่วยงานที่ให้บริการ:
ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
รายละเอียดเพิ่มเติม:
สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
โทร. 0 2241 9069

14. การช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัยในเขตกรุงเทพมหานคร

การช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขตกรุงเทพมหานคร

ระยะเวลาให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน : ภายใน 3 เดือน นับแต่วันที่เกิดภัย

1

เจ้าหน้าที่ตรวจสอบที่เกิดเหตุ จำนวนคน และครอบครัวผู้ประสบภัย

2

จัดทำทะเบียนและบัตรประจำตัว ครอบครัวผู้ประสบภัย (บัตรสีเหลือง)

สำคัญ

3

สรุปรายงานสาธารณภัยเบื้องต้น และจัดทำประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน

4

ผู้ประสบภัยติดต่อขอรับความช่วยเหลือ และมีการสัมภาษณ์ผู้ประสบภัย พร้อมตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง

5

ตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสาร ดำเนินการจัดทำเอกสาร และขออนุมัติจ่ายเงินช่วยเหลือ

6

นัดหมายผู้ประสบภัย เพื่อจ่ายเงินช่วยเหลือ (เช็คเงินสด)

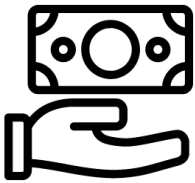

15. สวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเอดส์ และผู้พิการ

15.1 การลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยความพิการ

คนพิการที่มีสิทธิได้รับเบี้ยความพิการจะต้องมีสัญชาติไทย มีภูมิลำเนาอยู่ในเขต อปท. ตามทะเบียนบ้าน มีบัตรประจำตัวคนพิการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ และต้องไม่อยู่ในความอุปการะของสถานสงเคราะห์ของรัฐ

- ✓ คนพิการที่ลงทะเบียนแล้วในปีที่ผ่านมา ให้ถือว่าเป็นผู้ลงทะเบียนแล้ว ไม่ต้องลงทะเบียนใหม่
- ✓ คนพิการที่มีสิทธิได้รับเบี้ยความพิการย้ายที่อยู่และประสงค์จะรับเบี้ยความพิการต่อ ต้องไปแจ้งต่อ อปท. แห่งใหม่ที่ตนย้ายไป

รูปแบบการรับเบี้ย

1. เงินสด

2. โอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามคนพิการ หรือผู้ดูแลคนพิการ ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้พิทักษ์ ผู้อนุบาล แล้วแต่กรณีโดยจะต้องแสดงหลักฐานการ
3. เป็นผู้แทนดังกล่าว

15.2 การลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุ คือ ผู้ที่มีอายุครบ 60 ปีขึ้น ผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต้องมีสัญชาติไทย มีภูมิลำเนาอยู่ในเขต อปท. ตามทะเบียนบ้าน และไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือ อปท. ยกเว้นผู้พิการและผู้ป่วยเอดส์

- ✓ ผู้สูงอายุที่ลงทะเบียนแล้วในปีที่ผ่านมา ให้ถือว่าเป็นผู้ลงทะเบียนแล้ว ไม่ต้องลงทะเบียนใหม่
- ✓ ผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุย้ายที่อยู่และประสงค์จะรับเบี้ยยังชีพต่อ ต้องไปแจ้งต่อ อปท. แห่งใหม่ที่ตนย้ายไป

รูปแบบการรับเบี้ย

1. เงินสด

2. โอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามคนพิการ หรือผู้ดูแลคนพิการ ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้พิทักษ์ ผู้อนุบาล แล้วแต่กรณีโดยจะต้องแสดงหลักฐานการเป็นผู้แทนดังกล่าว

15.3 การขอรับการสงเคราะห์ผู้ป่วยเอดส์

ผู้ป่วยเอดส์ จะต้องเป็นผู้ที่แพทย์ได้รับรองและทำการวินิจฉัยแล้ว มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ อปท. หากไม่สามารถเดินทางมายื่นคำขอรับการสงเคราะห์ด้วยตนเองได้ สามารถมอบอำนาจให้ผู้อุปการะดำเนินการก็ได้ โดยผู้ป่วยเอดส์ที่มีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ หรือถูกทอดทิ้ง หรือขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ผู้ที่มีความเดือดร้อนกว่าจะได้รับการพิจารณาก่อน

- ✓ ผู้ป่วยเอดส์ที่มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ย้ายที่อยู่และประสงค์จะรับเงินสงเคราะห์ต่อ ต้องไปยื่นความประสงค์กับ อปท. แห่งใหม่ที่ตนย้ายไปเพื่อดำเนินการพิจารณาใหม่

รูปแบบการรับเบี้ย

1. เงินสด

2. โอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้ป่วยเอดส์ หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจ แล้วแต่กรณีโดยจะต้องแสดงหลักฐานการเป็นผู้แทนดังกล่าว

ขั้นตอนการพิจารณา

1. ยื่นคำขอพร้อมเอกสารหลักฐาน และเจ้าหน้าที่สอบคำร้องขอลงทะเบียน พร้อมออกใบนัดหมายตรวจสภาพความเป็นอยู่

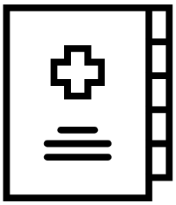

2. ตรวจสภาพความเป็นอยู่และคุณสมบัติ

3. จัดทำทะเบียนประวัติ พร้อมเอกสารประกอบความเห็นเพื่อพิจารณาอนุมัติ

หน่วยงานที่ให้บริการ:

ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รายละเอียดเพิ่มเติม:

สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

โทร. 0 2241 9069

16. การทำพินัยกรรม

พินัยกรรม คือ คำสั่งครั้งสุดท้าย ซึ่งแสดงเจตนากำหนดการเผื่อตายในเรื่องทรัพย์สินหรือกิจการต่าง ๆ ของผู้ทำพินัยกรรม เพื่อที่จะเกิดผลบังคับตามกฎหมายในเมื่อผู้ทำพินัยกรรมถึงแก่ความตาย โดยทำแบบใดแบบหนึ่งที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยพินัยกรรมสามารถทำได้ 5 แบบ คือ

1. พินัยกรรมแบบธรรมดา
2. พินัยกรรมเขียนเองทั้งฉบับ
3. พินัยกรรมทำเป็นเอกสารฝ่ายเมือง
4. พินัยกรรมทำเป็นเอกสารลับ
5. พินัยกรรมทำด้วยวาจา

พินัยกรรมทั้ง 5 แบบนี้ ทางอำเภอมีหน้าที่เกี่ยวข้องเพียง 3 แบบ คือ แบบที่ 3, 4 และ 5 ส่วนแบบที่ 1 และ 2 นั้น ทางอำเภอไม่ต้องเกี่ยวข้อง

(1) พินัยกรรมแบบธรรมดา

ต้องทำเป็นหนังสือ โดยจะเขียนหรือพิมพ์ก็ได้ จะเขียนหรือพิมพ์เป็นภาษาไทย หรือภาษาต่างประเทศก็ได้

(2) พินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับ

ต้องทำเป็นเอกสาร คือ ทำเป็นหนังสือ โดยจะใช้ภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศก็ได้ โดยที่ผู้ทำพินัยกรรมต้องเขียนด้วยลายมือของตนเองทั้งฉบับ จะพิมพ์ไม่ได้

(3) พินัยกรรมทำเป็นเอกสารฝ่ายเมือง

การขอทำพินัยกรรมเป็นเอกสารฝ่ายเมือง ผู้ร้องสามารถยื่นคำร้องขอให้อำเภอ (โดยนายอำเภอ) ดำเนินการให้ตามความประสงค์ โดยผู้ทำพินัยกรรมแจ้งข้อความที่ตนประสงค์จะให้ใส่ไว้ในพินัยกรรมของตนแก่นายอำเภอต่อหน้า และนายอำเภอจะเป็นผู้จด

(4) พินัยกรรมทำแบบเอกสารลับ

เมื่อมีผู้ประสงค์จะทำพินัยกรรมเป็นเอกสารลับ ให้ผู้นั้นแสดงความจำนงตามแบบของเจ้าพนักงาน และยื่นต่ออำเภอ (โดยนายอำเภอ)

(5) พินัยกรรมทำด้วยวาจา

เมื่อมีพฤติการณ์พิเศษ ซึ่งบุคคลใดไม่สามารถจะทำพินัยกรรมตามแบบอื่นที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ เช่น ตกอยู่ในอันตรายใกล้ความตาย หรือเวลามีโรคระบาด หรือสงคราม ซึ่งในพฤติการณ์เช่นนี้ ผู้ทำพินัยกรรมไม่อาจหาเครื่องมือเครื่องเขียนได้ทันท่วงที หรือกว่าจะหาได้ก็ถึงตายเสียก่อน ผู้ทำพินัยกรรมสามารถทำพินัยกรรมด้วยวาจา

หน่วยงานที่ให้บริการ:
สำนักทะเบียนอำเภอ/เขต
รายละเอียดเพิ่มเติม:
สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง
โทร. 0 2791 7213, 7233

17. การแจ้งตาย

เมื่อมีคนตายให้แจ้งการตาย

(1) คนตายในบ้าน ให้เจ้าบ้านหรือผู้พบศพแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่มีคนตายภายใน 24 ชั่วโมง นับแต่เวลาตายหรือพบศพ

(2) คนตายนอกบ้าน ให้คนที่ไปกับผู้ตายหรือผู้พบศพ แจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่มีการตายหรือพบศพ หรือแห่งท้องที่ที่จะพึงแจ้งได้ภายใน 24 ชั่วโมง นับแต่เวลาตายหรือเวลาพบศพ กรณีเช่นนี้ สามารถแจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจก็ได้ ถ้าท้องที่ใดการคมนาคมไม่สะดวก อาจมีการขยายเวลาออกไปได้ไม่เกิน 7 วันตั้งนับแต่เวลาตายหรือเวลาพบศพ หากไม่ปฏิบัติตาม (1) และ (2) ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท

เมื่อผู้แจ้งยื่นเอกสารและหลักฐานต่อนายทะเบียนเพื่อตรวจสอบแล้ว นายทะเบียนลงรายการในมรณบัตร **และ**จำหน่ายชื่อผู้ตายออกจากทะเบียนบ้าน โดยจะประทับคำว่า "ตาย" สีแดง ไว้หน้ารายการคนตาย

หน่วยงานที่ให้บริการ:
สำนักทะเบียนท้องถิ่น/อำเภอ/เขต
รายละเอียดเพิ่มเติม:
สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง
โทร. 0 2791 7213, 7233

18. มรดก

การจดทะเบียนโอนมรดก คือ การจดทะเบียนสิทธิเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ซึ่งได้มาโดยหลักกฎหมายมรดกที่รับรองให้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของผู้ตายแก่ทายาท และทายาทมีสิทธิเป็นเจ้าของทรัพย์นั้นทันทีที่เจ้ามรดกตาย ดำเนินการได้ 2 วิธี คือ

- ✓ การจดทะเบียนโอนมรดกตามมาตรา 81 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (กรณีมีผู้จัดการมรดก)
- ✓ การจดทะเบียนโอนมรดกตามมาตรา 82 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (กรณีไม่มีผู้จัดการมรดก)

18.1 การจดทะเบียนโอนมรดก กรณีมีผู้จัดการมรดก

- ยื่นคำขอเพื่อตรวจเอกสารหลักฐาน/สารบบที่ดิน และหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือหลักฐานการเป็นเจ้าของสิ่งปลูกสร้าง

- เจ้าหน้าที่รับคำขอ สอบสวนคู่กรณี ตรวจอายัด ทำคำขอแก้ทะเบียน และเจ้าพนักงานที่ดินพิจารณาสั่งจดทะเบียน

- ประเมินราคาทุนทรัพย์คำนวณค่าใช้จ่าย/ผู้ขอชำระเงิน

- ตรวจสอบเรื่อง

- เจ้าพนักงานที่ดินลงนามจดทะเบียนและประทับตราประจำตำแหน่งในหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน หรือหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ห้องชุด หรือสมุดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์

- แจกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน หรือหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ห้องชุด

18.2 การจดทะเบียนโอน กรณีไม่มีผู้จัดการมรดก

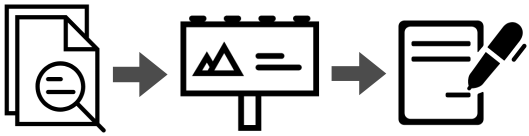

วันยื่นคำขอ ติดประกาศ 30 วัน วันจดทะเบียน

วันยื่นคำขอ

เมื่อตรวจเอกสารหลักฐาน/สารบบที่ดิน และหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน หรือกรรมสิทธิ์ห้องชุม หรือหลักฐานการเป็นเจ้าของสิ่งปลูกสร้างแล้ว จึงจะรับคำขอและดำเนินการ

1. สอบสวนสิทธิความเป็นทายาทเจ้าของมรดก
2. ทำคำขอจัดทำบัญชีเครือญาติ โดยผู้ลงนามคำขอและบันทึกถ้อยคำ คือ ทั้งผู้ขอรับและผู้ไม่ขอรับมรดก

ประเมินราคาทุนทรัพย์ คำนวณค่าใช้จ่าย และผู้ขอชำระค่าธรรมเนียม เจ้าหน้าที่จะเรียกคู่กรณสอบสวน ผู้ขอชำระค่าธรรมเนียมคำขอและค่าประกาศ หลังจากนั้นจึงจัดทำประกาศ และเสนอเจ้าพนักงานที่ดินลงนามประกาศ

ติดประกาศ 30 วัน

พนักงานเจ้าหน้าที่ปิดตามสถานที่ที่กฎหมายกำหนด การนับระยะเวลาประกาศนั้น ให้เริ่มนับตั้งแต่วันปิดประกาศฉบับสุดท้าย เมื่อครบกำหนดแล้วไม่มีผู้โต้แย้งคัดค้าน จะมีหนังสือแจ้งผู้ขอให้มาดำเนินการเพื่อจดทะเบียน โดยแจ้งภายใน 5 วัน นับแต่วันประกาศครบกำหนด

วันจดทะเบียน

เมื่อตรวจสอบหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน หรือหลักฐานการเป็นเจ้าของสิ่งปลูกสร้างแล้ว จะต้องตรวจสอบเรื่องตรวจอายัด เจ้าพนักงานที่ดินจะพิจารณาสั่งจดทะเบียน แล้วจึงประเมินราคาทุนทรัพย์ คำนวณค่าใช้จ่ายเพื่อให้ผู้ขอชำระค่าธรรมเนียม หลังจากนั้น เจ้าพนักงานที่ดินจะตรวจสอบเรื่อง และลงนามจดทะเบียนในหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน หรือหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ห้องชุด หรือสมุดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ แล้วจึงแจกจ่ายให้ผู้ขอตรวจสอบความถูกต้องต่อไป

หน่วยงานที่ให้บริการ:
สำนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา/ส่วนแยก/สำนักงานที่ดินอำเภอ
รายละเอียดเพิ่มเติม:
สำนักมาตรฐานการทะเบียน กรมที่ดิน โทร. 0 2141 15763 - 4

หมายเหตุ: รูปภาพโดย Freepik จาก www.flaticon.com

ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์

นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาชุมชนและส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ที่ปรึกษา

1. นายจุมพฏ วรรณฉัตรสิริ
   ผู้อำนวยการกองบูรณาการความปลอดภัยทางถนน
   กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
2. นายมนัส สุวรรณรินทร์
   ผู้อำนวยการส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย ๑
   กรมการปกครอง

คณะทำงาน

1. นายวีรพงศ์ ฤทธิ์รอด หัวหน้าคณะทำงาน
   ผู้อำนวยการกลุ่มงานวางแผนอัตรากำลัง
   กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
2. นางสาววิยดา ทรงกิตติภักดี คณะทำงาน
   นักผังเมืองชำนาญการพิเศษ
   สำนักผังเมืองรวม กรมโยธาธิการและผังเมือง
3. นายหริรักษ์ หัตถศาสตร์ คณะทำงาน
   นักวิชาการที่ดินชำนาญการพิเศษ
   สำนักมาตรฐานการทะเบียนที่ดิน กรมที่ดิน

4. นายปฏิภาณ ชัยลังกา คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
กองแผนงาน กรมการพัฒนาชุมชน
5. นายทศพล นิติมณฑล คณะทำงาน
นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ
ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
6. นางสาวปัณฑารีย์ โชรัมย์ คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
7. นางสาวฐานิตา เขื่อนทา คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
8. นายไพรัตน์ ทรัพย์อนันต์ คณะทำงาน
นิติกรปฏิบัติการ
สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
9. นายกษิดิศ ครุฑางคะ คณะทำงาน
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
กลุ่มงานพัฒนาระบบบริหาร กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
10. นางสาวธันยพร สงวนสุข คณะทำงาน/เลขานุการ
นักพัฒนาระบบราชการปฏิบัติการ
ข้าราชการในโครงการนักบริหารการเปลี่ยนแปลงรุ่นใหม่ รุ่นที่ 10